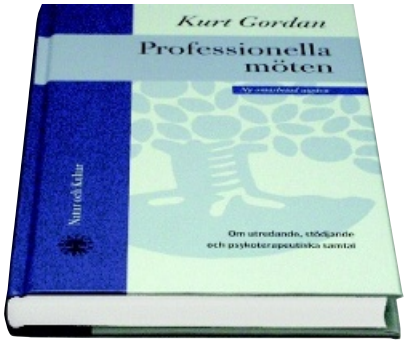
Redaktör: Gun Berefelt 08-790 34 80 gun.berefelt@lakartidningen.se

Viktig kunskap om mötet mellan läkare och patient

Kurt Gordan. **Professionella möten.** 2:a utgåvan. 228 sidor. Stockholm: Natur och Kultur; 2004. ISBN 91-27-09887-7.

Recensent: Jan Halldin, med dr, f d överläkare, socialmedicin, Norrbacka, Karolinska sjukhuset, Stockholm.

I Kurt Gordans bok »Professionella möten. Om utredande, stödjande och psykoterapeutiska samtal« finns följande citat av den danske filosofen Søren Kirkegaard (1969): »Om jag vill lyckas med att föra en människa mot ett bestämt mål, måste jag först finna henne där hon är och börja just där.« Citatet beskriver en central ingrediens i det som kan betecknas som psykoterapeutisk hållning – en hållning, som också finns rikligt representerad i Gordans lärobok.

Psykoanalytisk teori som bas

Författarens tankar kring bemötande, diagnostik och behandling av patienter bygger på psykoanalytisk teori. Gordan, som är docent i psykologi, legitimerad psykoterapeut och socionom, har varit verksam som socialarbetare och arbetat på institutioner för utslagna. Detta, i kombination med erfarenheter av handledning och konsultationer och med kunskaper om socialpsykologisk och sociologisk teori, har sannolikt starkt bidragit till att han lyckats åstadkomma en så alltigenom helgjuten lärobok.

Boken vänder sig till vårdgivare som, utan att vara legitimerade psykoterapeuter, i sitt dagliga arbete använder samtalet i utredning och behandling av sina patienter.

Boken består av fyra delar

I del I avhandlas förutsättningarna för professionella samtal. Väntrummets och samtalsrummets möblering och inredning diskuteras ur olika aspekter. Det kan t ex för en doktor som leder ett samtal vara mindre lämpligt att ha bilder av make/maka och barn på sitt skrivbord. Deprimerade och ensamma människor kan bli provocerade och känna sig ännu mer främmande och underlägsna gentemot sin »lyckade« doktor. Författaren ger synpunkter på vårdgivarens klädsel. Begrepp som överföring och motöverföring definieras.

I del II tas följande aspekter på utredande samtal upp: värderingar av diagnostiska metoder och förhandsupplysningar, målen för utredande samtal och metoder för materialinsamling.

Del III handlar om behandlande samtal. Inledningsvis går författaren igenom vad som menas med ett psykoterapeutiskt förhållningssätt. De tre psykoterapeutiska metoderna insiktsterapi, jagstärkande terapi och stödterapi definieras och belyses.

Den avslutande del IV ägnas åt behandlarens behov, såsom egen terapi, teoretisk utbildning, handledning och behandlarens sociala behov.

Lättillgänglig läsning

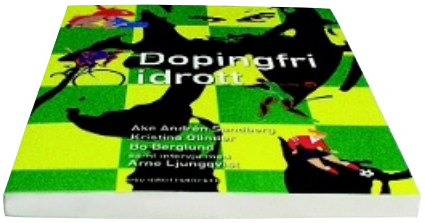
Boken är lättillgänglig trots att den innehåller en del olika psykoterapeutiska termer. När begrepp återkommer i texten finns ofta en hänvisning till den sida där begreppet först definierades – ett genomtänkt pedagogiskt grepp, som underlättar för läsaren.

Texten innehåller inte en mängd hänvisningar till litteraturreferenser, utan i slutet av boken finns i stället en förteckning på närmare 150 litteraturreferenser, vilka inspirerat författaren. Detta ökar också bokens lättillgänglighet.

Ett avsnitt i början av boken handlar om vilken inverkan politiska och ideologiska strömningar i samhället kan ha haft på förutsättningarna för professionella samtal under de senaste decennierna. Författaren nämner att på 1990-talet blev inriktningen biologiskt tänkande, medicinering och kognitiv beteendeterapi. Det är förvisso sant, men det som framför allt har kännetecknat det senaste decenniets vårdpolitik är ensidig ekonomistyrning, ständiga omorganisationer och olika driftformer i vården. Allt detta har i sin tur påverkat vårdrelationen.

En bok att rekommendera

Jag vill avslutningsvis rekommendera denna bok för läsning till alla läkare som har patienter i utredande och behandlande samtal. Jag tycker att boken också bör användas i läkarutbildningen, exempelvis i psykiatrikursen. Självklart har boken också sin plats i grundutbildningar i psykoterapi motsvarande de så kallade steg 1-utbildningarna.

Dopning belyses av två läkare och en jurist

Åke Andrén-Sandberg, Kristina Olinder, Bo Berglund. **Dopingfri idrott.** 200 sidor. Stockholm: SISU idrottsböcker; 2004. ISBN 91-88941-64-7.

Recensent: Jörgen Malmquist, med dr, frilansskribent, Höllviken.

Dopning står helt i strid med idrottens etiska regler, utsätter brukarna för risk för förtidig död eller bestående skador och har beröringspunkter med drogmissbruk utanför idrotten. Kortfattad aktuell information om dopning finns bl a i Läkemedelsboken och Nationalencyklopedin (www.ne.se), men någon bok i ämnet har inte kommit ut i Sverige på flera år. Därför är det värdefullt att idrottsrörelsens bokförlag nu givit ut en bok om dopning. Tidpunkten är väl vald, eftersom Riksidrottsförbundet (RF) är en av många nationella organisationer som antagit Världsantidopningskoden med ikraftträdande 2004. RF har dock tillämpat egna regler mot dopning sedan 1979.

Kristina Olinder är jurist och ordförande i Riksidrottsförbundets dopingkommission. De båda medförfattarna är erfarna idrottsläkare: kirurgen Åke Andrén-Sandberg och akutmedicinaren Bo Berglund. Dessutom medverkar Arne Ljungqvist, eftersom första kapitlet är baserat på en intervju med honom. Ljungqvist är välkänd som ledande medicinsk expertaktör i kampen mot dopning, i Sverige och internationellt.

Bred målgrupp

Målgrupperna anges inte explicit, men det framgår att man riktar sig till idrottare, tränare, ledare, idrottsläkare m fl. Eftersom man också måste räkna in användningen av dopningspreparat utanför idrotten har problemet stor omfattning, och de som arbetar inom social eller medicinsk människovård har anledning att hålla sig väl informerade.

Avhandlar preparaten och deras effekter

Boken ger detaljrik information om dopningspreparat och deras verkningar. Pålitliga data om effekterna saknas i regel, eftersom regelrätta prövningar sällan har